EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

14. märts 2006 *

Kohtuasjas C-177/04,

mille esemeks on EÜ artikli 228 alusel 14. aprillil 2004 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: G. Valero Jordana ja B. Stromsky, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Prantsuse Vabariik, esindajad G. de Bergues ja R. Loosli,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas ja K. Schiemann (ettekandja), kohtunikud R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr, J. Klučka, U. Lõhmus ja E. Levits,

kohtujurist: L. A. Geelhoed,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 11. oktoobri 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 24. novembri 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul:

— tuvastada, et kuna Prantsuse Vabariik ei ole võtnud vajalikke meetmeid, et täita 25. aprilli 2002. aasta otsust kohtuasjas C-52/00: komisjon *vs.* Prantsusmaa

(EKL 2002, lk I-3827), mis käsitleb nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiivi 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT L 210, lk 29; ELT eriväljaanne 15/01, lk 257) ebaõiget ülevõtmist, on ta rikkunud EÜ artikli 228 lõikest 1 tulenevaid kohustusi;

— mõista Prantsuse Vabariigilt komisjoni „Euroopa Ühenduse omavahendite" kontole kandmiseks välja trahv summas 137 150 eurot iga eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täitmisega hilinetud päeva eest alates käesoleva kohtuotsuse kuulutamisest kuni nimetatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täitmiseni;

— mõista kohtukulud välja Prantsuse Vabariigilt.

Ühenduse õigusnormid

2 Direktiiv 85/374 on vastu võetud EMÜ asutamislepingu artikli 100 (hiljem EÜ asutamislepingu artikkel 100, nüüd EÜ artikkel 94) alusel ning selle eesmärk on ühtlustada liikmesriikide õigusakte, mis käsitlevad tootja vastutust kahju eest, mida põhjustavad tema toodete puudused.

3 Nimetatud direktiivi artikkel 1 sätestab, et „[t]ootja vastutab kahju eest, mille põhjustab tema toote puudus".

4 Sama direktiivi artikli 3 lõige 3 sätestab:

„Kui tootjat ei ole võimalik kindlaks teha, käsitletakse toote iga tarnijat selle tootjana, kui ta ei tee kahjukannatajale [mõiste „kahjukannataja" asemel on edaspidi kasutatud täpsemat vastet „kannatanu"] mõistliku aja jooksul teatavaks tootja või talle toote tarninud isiku andmeid. Kui toode ei osuta lõikes 2 nimetatud importija andmetele, kehtib seesama ka sisseveetud toote puhul, isegi kui tootja nimi on märgitud."

5 Nimetatud direktiivi artikkel 7 näeb ette, et tootja ei ole vastavalt direktiivile vastutav, kui ta tõestab, et:

„[...]

d) puuduse põhjuseks on toote vastavus riiklike ametiasutuste antud kohustuslikele eeskirjadele; või

e) toote käibelelaskmise ajal ei võimaldanud teaduslike ja tehniliste teadmiste tase puuduse olemasolu avastada; või

[...]"

6 Direktiivi 85/374 artikli 9 esimene lõik määratleb „kahju" mõiste direktiivi artikli 1 kohaldamisel selliselt, et see tähendab:

„[...]

b) igale varale, välja arvatud puudusega toode ise, tekitatud kahju või selle hävimist — kusjuures omavastutus on 500 eküüd —, tingimusel et vara:

i) on tavaliselt erakasutuseks või -tarbimiseks kavandatud liiki ja

ii) see oli peamiselt kannatanu enda erakasutuses või -tarbimises."

Kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa

7 Eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa resolutiivosas otsustas Euroopa Kohus, et kuna Prantsuse Vabariik:

— kehtestas Prantsuse tsiviilseadustiku (edaspidi „tsiviilseadustik") artiklis 1386-2 alla 500 euro suuruse kahju;

— pidas sama seadustiku artikli 1386-7 esimeses lõigus puudusega toote turustajat kõikidel juhtudel tootjana vastutavaks ning

— nägi nimetatud seadustiku artikli 1386-12 teises lõigus ette, et selleks et tootjal oleks võimalik tugineda direktiivi 85/374 artikli 7 punktides d ja e ettenähtud vastutusest vabastamise põhjustele, peab ta tõendama, et ta võttis puudusega toote tagajärgede ennetamiseks kohased meetmed,

on liikmesriik rikkunud nimetatud direktiivi artikli 9 esimese lõigu punktist b, artikli 3 lõikest 3 ja artiklist 7 tulenevaid kohustusi.

Kohtueelne menetlus

8 Leides, et Prantsuse Vabariik ei võtnud eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täitmiseks vajalikke meetmeid, saatis komisjon 20. veebruaril 2003 EÜ artikli 228 alusel nimetatud liikmesriigile märgukirja, kutsudes teda üles esitama oma seisukoht kahe kuu jooksul alates kirja kättesaamisest.

9 Prantsuse ametivõimud edastasid 27. juuni 2003. aasta kirjaga komisjonile nende muudatuste teksti, mida kavatseti etteheidetava kohustuste rikkumise lõpetamiseks tsiviilseadustikku sisse viia ning mis pidid läbima menetluse parlamendis.

10 Komisjon saatis 11. juulil 2003 Prantsuse Vabariigile põhjendatud arvamuse, kutsudes teda üles võtma kahe kuu jooksul alates arvamuse teatavakstegemisest meetmed, mis on vajalikud eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täitmise tagamiseks.

11 Vastuseks sellele arvamusele täpsustasid Prantsuse ametivõimud 9. septembri 2003. aasta kirjas, et parlamendi ajakava ülekoormatuse tõttu ei ole parlament varem komisjonile saadetud seadusemuudatuste ettepanekuid — mis on küll pärast majanduspartneritega kooskõlastamist ministeeriumidevahelisel tasandil vastu võetud — veel jõudnud läbi vaadata. Ametivõimud lisasid, et komisjoni teavitatakse nende muudatuste vastuvõtmise ajakavast niipea, kui võimalik.

12 Leides, et Prantsuse Vabariik oli hoidunud tagamast eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täitmist, otsustas komisjon esitada käesoleva hagi.

Käesoleva menetluse ajal toimunud arengud

13 Oma vastureplliigi toetuseks tõi Prantsuse valitsus esile asjaolu, et parlament on vastu võtnud 9. detsembri 2004. aasta seaduse nr 2004-1343 õiguse lihtsustamise kohta (JORF 10.12.2004, lk 20857; edaspidi „2004. aasta seadus"), mille artikkel 29 sätestab:

„I. — Tsiviilseadustikku muudetakse järgmiselt:

1° Artikkel 1386-2 sõnastatakse järgmiselt:

„Art. 1386-2. — Käesoleva jaotise sätteid kohaldatakse isikule tekitatud kahju hüvitamise suhtes.

Neid kohaldatakse ka varale — välja arvatud puudusega toode ise — tekitatud kahju, mis on dekreediga kehtestatud summast suurem, hüvitamise suhtes.";

2° Artikli 1386-7 esimene lõik sõnastatakse järgmiselt:

„Müüja, laenutaja, välja arvatud liisinguandja või liisinguandjaga samastatav rendileandja, või mis tahes teine professionaalne tarnija on toote ohtlikkuse eest tootjana vastutav üksnes juhul, kui tootja ei ole teada.";

3° Artikli 1386-12 teine lõik tunnistatakse kehtetuks.

[...]"

14 Muu hulgas edastas Prantsuse valitsus 23. veebruaril 2005 komisjonile ja Euroopa Kohtule koopia 11. veebruari 2005. aasta dekreedist nr 2005-113, mis võeti vastu tsiviilseadustiku artikli 1386-2 rakendamiseks (JORF 12.2.2005, lk 2408; edaspidi „2005. aasta dekreet") ning mille artikkel 1 näeb ette:

„Tsiviilseadustiku artiklis 1386-2 nimetatud summa on 500 eurot."

15 15. aprillil 2005 Euroopa Kohtule saadetud ja Prantsuse valitsusele teatavaks tehtud kirjas märkis komisjon, et ta leiab, et 2004. aasta seaduse ja 2005. aasta dekreediga sisse viidud muudatused tagavad Prantsuse õigusnormide vastavusse viimise direktiivi 85/374 artikli 7 ja artikli 9 esimese lõigu punktiga b. Sellest tulenevalt teatas komisjon kavatsusest loobuda oma hagist osas, milles see taotleb tuvastamist, et Prantsuse Vabariik rikkus oma kohustust täita eespool viidatud kohtuotsust komisjon *vs.* Prantsusmaa nimetatud direktiivi nende kahe sätte suhtes.

16 Seevastu leidis komisjon, et 2004. aasta seadus ei taga nimetatud kohtuotsuse täielikku täitmist direktiivi 85/374 artikli 3 lõike 3 ülevõtmise osas, ning täpsustas seetõttu samas kirjas, et ta jääb selles küsimuses oma hagi juurde, vähendades selles suhtes taotletava tuvastamise ulatust.

17 Komisjon märkis nimetatud kirjas muu hulgas, et kuna eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa on nüüd osaliselt täidetud, kavatseb ta algselt Euroopa Kohtule väljapakutud trahvisummat vähendada.

18 Vastavalt nimetatud kirjale, mille sisu komisjon kohtuistungil kordas, palub ta nüüd Euroopa Kohtul:

— tuvastada, et kuna Prantsuse Vabariik ei ole võtnud teatavaid vajalikke meetmeid, et täita eespool viidatud kohtuotsust komisjon *vs.* Prantsusmaa, mis käsitleb nõukogu direktiivi 85/374 ebaõiget ülevõtmist, täpsemalt kuna ta jätkuvalt peab puudusega toote turustajat tootjana vastutavaks, kui tootjat ei ole

võimalik kindlaks teha, kuigi turustaja on kannatanule mõistliku aja jooksul talle toote tarninud isiku andmed teatavaks teinud, on Prantsuse Vabariik rikkunud EÜ artikli 228 lõikest 1 tulenevaid kohustusi;

— mõista Prantsuse Vabariigilt välja trahv summas 13 715 eurot iga nimetatud kohtuotsuse täitmisega hilinetud päeva eest alates käesoleva kohtuotsuse kuulutamisest.

19 Võttes teadmiseks komisjoni uutest nõuetest ja komisjoni väljapakutud trahvisumma vähendamisest tuleneva osalise loobumise, märkis Prantsuse Vabariik 27. mail 2005 Euroopa Kohtule saadetud kirjas, et ta leiab, et osaline etteheide, mille juurde komisjon jäi, kujutab endast tegelikult uut etteheidet. Nimetatud liikmesriik kordas seetõttu oma taotlust olla Euroopa Kohtu poolt kohtuistungil ära kuulatud.

Etteheidetav kohustuste rikkumine

Esialgsed kaalutlused

20 Kõigepealt tuleb meenutada, et EÜ artiklist 228 tulenevate kohustuste rikkumise hindamise aluseks võetav kuupäev on nimetatud sätte alusel esitatud põhjendatud arvamuses ette nähtud tähtaja lõppemise kuupäev (vt 12. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-304/02: komisjon *vs.* Prantsusmaa, EKL 2005, lk I-6263, punkt 30).

21 Kuna komisjon on nõudnud Prantsuse Vabariigile trahvi määramist, tuleb tuvastada ka see, kas etteheidetav rikkumine jätkus ajani, mil Euroopa Kohus hakkas asjaolusid uurima (vt selle kohta eespool viidatud 12. juuli 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa, punkt 31).

22 Käesolevas asjas on selge, et 11. juuli 2003. aasta põhjendatud arvamuses ette nähtud tähtaja lõppemise kuupäeval ei olnud Prantsuse Vabariik veel võtnud ühtki eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täitmiseks vajalikku meedet.

23 Komisjon loobus oma hagist osas, milles ta taotles tuvastamist, et nimetatud kohtuotsust ei ole täidetud ulatuses, mis puudutab Prantsuse õigusnormide direktiivi 85/374 artikli 7 ja artikli 9 esimese lõigu punktiga b vastavusse viimiseks kohaste meetmete vastuvõtmist.

24 Etteheite osas, mis käsitleb samast kohtuotsusest tulenevate nimetatud direktiivi artikli 3 lõiget 3 puudutavate nõuete täitmiseks vajalike meetmete rakendamata jätmist, heidab komisjon — nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 18 — Prantsuse Vabariigile ette, et viimane ei ole võtnud teatavaid vajalikke meetmeid, et täita eespool viidatud kohtuotsust komisjon *vs.* Prantsusmaa, kuna ta jätkuvalt peab puudusega toote turustajat tootjana vastutavaks, kui tootjat ei ole võimalik kindlaks teha, kuigi turustaja on kannatanule mõistliku aja jooksul talle toote tarninud isiku andmed teatavaks teinud.

Vastuvõetavus

Prantsuse Vabariigi argumendid

25 Oma 27. mai 2005. aasta kirjas ja kohtuistungil väitis Prantsuse valitsus, et komisjoni hagiavalduse nõuete sellist ümbersõnastamist menetluse käigus tuleb käsitleda uue nõudena, mistõttu on hagi vastuvõetamatu.

26 Nii eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa punktist 36 kui selle kohtuotsuse aluseks olnud menetluses esitatud komisjoni hagiavaldusest ja repliigist nähtub, et menetluses piirdus nimetatud institutsioon sellega, et heitis Prantsuse Vabariigile ette, et viimane ei olnud oma õigusnormides ette näinud, et tarnija vastutust kohaldatakse võrreldes tootja vastutusega üksnes täiendavana, st juhul, kui tootja ei ole teada.

27 Komisjon ei ole seevastu kunagi Prantsuse Vabariigile nimetatud kohtuasja raames ette heitnud seda, et Prantsuse Vabariik rikkus direktiivi 85/374 artikli 3 lõikest 3 tulenevaid kohustusi, kuna ta ei välistanud otsesõnu tarnija vastutust juhul, kui viimane on kannatanule mõistliku aja jooksul oma tarnija nime teatavaks teinud.

28 Sellest tulenevalt ei saanud Euroopa Kohus oma eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta otsuses komisjon *vs.* Prantsusmaa sellist kohustuste rikkumist tuvastada, nagu seda kinnitab muu hulgas ka nimetatud kohtuotsuse resolutiivosa, milles on tuvastatud üksnes Prantsuse Vabariigi kohustuste rikkumine, mis tulenes sellest, et tema õigusnormides oli ette nähtud, et puudusega toote turustaja on „kõikidel juhtudel" tootjana vastutav.

29 Neil asjaoludel ei ole käesolevas menetluses vastuvõetav komisjoni poolt nimetatud kohtuotsuse täitmata jätmise väitmine käesoleva kohtuotsuse punktis 18 esitatud uues sõnastuses. Prantsuse valitsuse arvates tagas 2004. aasta seaduse vastuvõtmine vastupidi eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täieliku täitmise direktiivi 85/374 artikli 3 lõike 3 suhtes, kuna selle seaduse tagajärjel ei ole puudusega toote turustaja edaspidi enam „kõikidel juhtudel" tootjana vastutav.

30 Prantsuse valitsus väidab muu hulgas, et komisjoni poolt niimoodi sõnastatud uus etteheide on vastuvõetamatu ka seetõttu, et komisjon ei teatanud Prantsuse Vabariigile õigeaegselt, et tsiviilseadustiku artikli 1386-7 uus versioon, mis talle kohtueelse menetluse ajal eelnõuna edastati, ei olnud selline, mis oleks etteheidetava kohustuste rikkumise lõpetanud.

31 Valitsuse arvates pidi komisjon temal EÜ artikli 10 alusel lasuvale lojaalse koostöö kohustusele vastavalt Prantsuse Vabariiki võimalikult vara teavitama võimalikest vastuväidetest, mis võivad alles jääda uute sätete suhtes, mille vastuvõtmise ettepaneku Prantsuse Vabariik tegi. Kohtueelse menetluse üks eesmärkidest on selles suhtes just võimaldada asjaomasel liikmesriigil viia ennast võimalikult kiiresti ühenduse õigusega täielikult vastavasse olukorda.

Euroopa Kohtu hinnang

32 Selles suhtes tuleb esiteks meenutada, et oma eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa resolutiivosas otsustas Euroopa Kohus, et Prantsuse Vabariik oli rikkunud direktiivi 85/374 artikli 3 lõikest 3 tulenevaid

kohustusi, kuna ta pidas tsiviilseadustiku artikli 1386-7 esimeses lõigus puudusega toote turustajat kõikidel juhtudel tootjana vastutavaks.

33 Sõltumata täpsest sõnastusest, mida komisjon oma hagivalduse nõuete toetuseks esitatud argumentides kasutas, lähtub Euroopa Kohtu nimetatud otsustus tõdemusest, mille kohaselt ei vabasta Prantsuse õigusnormid tarnijat tavaliselt tootjal lasuvast vastutusest mitte ühelgi juhul, mil direktiivi 85/374 artikli 3 lõige 3 sellise vabastuse ette näeb.

34 Euroopa Kohtu selline tõdemus puudutab iseäranis juhtu, mil turustaja niisugune vastutusest vabastamine tuleneb asjaolust, et ta on kannatanule mõistliku aja jooksul oma tarnija andmed teatavaks teinud.

35 Pealegi on komisjonil lubatud piirata selle kohustuse rikkumise ulatust, mille tuvastamist ta EÜ artikli 228 alusel taotleb, et võtta arvesse eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa osaliseks täitmiseks võetud meetmeid, mis on vastu võetud käesoleva Euroopa Kohtu menetluse ajal.

36 Tegelikult, kuna antud juhul — nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 22 — oleks komisjonil olnud alust taotleda Prantsuse Vabariigi EÜ artikli 228 lõikest 1 tulenevate kohustuste rikkumise tuvastamist, kuna viimane ei näinud põhjendatud arvamuses ette nähtud tähtaja lõppemise kuupäevaks ette tarnijate vastutusest vabastamist mitte ühelgi direktiivi 85/374 artikli 3 lõikes 3 viidatud juhul, ei saa nimetatud institutsioonile ette heita seda, et ta taotleb sellist tuvastamist üksnes osas, mis puudutab viidatud juhtudest ainult ühte, sest nimetatud liikmesriik on võtnud meetmed eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa osaliseks täitmiseks (vt analoogia alusel 5. mai 1993. aasta otsus kohtuasjas C-174/91: komisjon *vs.* Belgia, EKL 1993, lk I-2275, punktid 8–12).

37 Nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast, ei saa nõue, mille kohaselt EÜ artikli 226 alusel esitatud hagi ese on piiratud selles sättes ette nähtud kohtueelse menetlusega, minna nii kaugele, et eeldada, et põhjendatud arvamuse resolutiivosa ja haginõuded kattuksid üks-üheselt, kui vaidluse eset ei ole laiendatud ega muudetud, vaid vastupidi — lihtsalt piiratud. Euroopa Kohus järeldas sellest, et kui kohtueelse menetluse ajal on õigusakte muudetud, võib hagi puudutada siseriiklikke õigusnorme, mis ei ole põhjendatud arvamuses osutatud õigusnormidega identsed (vt eelkõige 1. veebruari 2005. aasta otsus kohtuasjas C-203/03: komisjon *vs.* Austria, EKL 2005, lk I-935, punkt 29).

38 Miski ei välista, et sama kehtib juhul, kui selline õigusaktide muutmine toimus pärast hagi esitamist, ning et etteheide, mille juurde komisjon nimetatud õigusakti muutmise suhtes jäi, on igal juhul hõlmatud Euroopa Kohtu otsuse täies ulatuses täitmata jätmisest tuleneva etteheitega (vt EÜ artikli 226 kohta analoogia alusel 16. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-456/03: komisjon *vs.* Itaalia, EKL 2005, lk I-5335, punkt 40).

39 Kohandades tsiviilseadustiku artikli 1386-7 endise versiooni suhtes, mis viis kohustuste rikkumise tuvastamiseni eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuses komisjon *vs.* Prantsusmaa, tehtud etteheited menetluse käigus nimetatud artikli uue versiooniga, millega endine versioon asendati käesoleva kohtumenetluse ajal, ei muutnud komisjon vaidluse eset (vt EÜ artikli 226 kohta analoogia alusel 5. juuli 1990. aasta otsus kohtuasjas C-42/89: komisjon *vs.* Belgia, EKL 1990, lk I-2821, punkt 11).

40 Sellisel juhul etteheite vastuvõetavaks tunnistamata jätmine viiks pealegi selleni, et komisjon jääks — antud juhul oma tahte vastaselt — täies ulatuses oma algselt esitatud etteheite juurde, mis ei teeniks ei kostjaks oleva liikmesriigi ega õigusemõistmise korrakohase toimimise huve.

41 Teiseks ei tohiks komisjoni poolt niimoodi ümber sõnastatud etteheite vastuvõetavust mõjutada asjaolu, et kuigi teda teavitati kohtueelse menetluse ajal asjaolust, et Prantsuse Vabariik kavatses vastu võtta sätte, mis hiljem võeti vastu tsiviilseadustiku uue artikli 1386-7 kujul, ei teatanud komisjon sellele liikmesriigile, et niisugune siseriiklik säte ei taga direktiivi 85/374 artikli 3 lõike 3 korrektset ülevõtmist, kuna ei nähta ette tarnija vastutusest vabastamist juhul, kui tarnija on kannatanule mõistliku aja jooksul oma tarnija andmed teatavaks teinud.

42 Tegelikult ei muutnud nimetatud asjaolu Euroopa Kohtu poolt varem tuvastatud rikkumise lõpetamist Prantsuse Vabariigi jaoks võimatuks ega rikkunud nimetatud liikmesriigi kaitseõigust, nagu see ei mõjutanud ka komisjoni hagiavaldusega Euroopa Kohtu menetlusse antud vaidluse piiritlemist.

43 Muu hulgas on kohane meenutada, et EÜ artiklis 228 viidatud menetlus põhineb liikmesriigi kohustuste rikkumise objektiivsel tuvastamisel (eespool viidatud 12. juuli 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa, punkt 44).

44 Eeltoodust tulenevalt on komisjoni poolt menetluse käigus ümber sõnastatud etteheide vastuvõetav.

Põhiküsimus

Prantsuse Vabariigi argumendid

45 Põhiküsimuse osas väidab Prantsuse valitsus, et asjaolu, et tsiviilseadustiku artikli 1386-7 uus versioon ei vabasta otsesõnu tarnijat tavaliselt tootjal lasuvast vastutusest juhul, kui tarnija on kannatanule mõistliku aja jooksul oma tarnija andmed teatavaks teinud, ei kujuta endast direktiivi 85/374 artikli 3 lõike 3 rakendamise kohustuse rikkumist.

46 Kui talle esitati kohtuistungil küsimusi tsiviilseadustiku kõnealuse sätte ulatuse kohta, siis väitis valitsus esiteks, et Euroopa Kohtu praktikast tulenevalt ei ole direktiivide teksti sõnasõnaline ülevõtmine kõikidel asjaoludel nõutav, ja teiseks, et tarnija õigusel teha kannatanule mõistliku aja jooksul teatavaks oma tarnija andmed on praktikas üksnes väga kõrvaline roll, kui tootja ise ei ole teada, ning et sellisel juhul on nimetatud tarnijal võimalus esitada oma tarnijale garantiinõue.

Euroopa Kohtu hinnang

47 Selles suhtes tuleb tõdeda, et artikli 1386-7 uus versioon, mis viidi tsiviilseadustikku sisse 2004. aasta seadusega, ei taganud eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täielikku täitmist, mis sisaldab muu hulgas kohustust vabastada tarnija tavaliselt tootjal lasuvast vastutusest kõikidel juhtudel, mil direktiivi 85/374 artikli 3 lõige 3 sellise vabastuse ette näeb.

48 Tuleb meenutada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on iga liikmesriik kohustatud direktiive ellu viima viisil, mis vastab täielikult õiguslike olukordade selguse ja kindluse nõuetele, mille ühenduse seadusandja on asjaomaste isikute huvides kehtestanud. Selleks tuleb direktiivi sätteid rakendada vaieldamatu sunnijõuga ning nõutava konkreetsuse, täpsuse ja selgusega (vt eelkõige 18. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-354/99: komisjon *vs.* Iirimaa, EKL 2001, lk I-7657, punkt 27). Direktiivi ülevõtmise tagamiseks mõeldud sätted peavad looma just piisavalt täpse, selge ja läbipaistva õigusliku olukorra, et võimaldada üksikisikutel täiel määral tutvuda oma kohustuste ja õigustega ja nendega seoses vajadusel oma õigusi siseriiklikus kohtus kaitsta (vt eelkõige 28. veebruari 1991. aasta otsus kohtuasjas C-131/88: komisjon *vs.* Saksamaa, EKL 1991, lk I-825, punkt 6).

49 Selles suhtes tuleb tõdeda, et direktiivi 85/374 artikli 3 lõike 3 selgest ja täpsest sõnastusest tulenevalt on selle sätte eemärk anda kannatanutele teatavaid õigusi, millele neil on võimalik tugineda tarnijate vastu täpsetel asjaoludel, mis direktiiv kindlaks määrab. Sellega seoses loob sama säte nimetatud tarnijatele vastavaid kohustusi, mis on samuti täpsed ja piiritletud.

50 Säte näeb iseäranis ette, et tarnijal ei saa lasuda direktiiviga 85/374 tootjale pandud vastutus, kui ta on kannatanule mõistliku aja jooksul oma tarnija andmed teatavaks teinud.

51 Käesolevas asjas on selge, et tsiviilseadustiku artikli 1387-6 uue versiooni sõnastusest ei tulene sellist vastutusest vabastamist. Järelikult ei taga niisugune säte direktiivi 85/374 artikli 3 lõike 3 täielikku ülevõtmist.

52 Vastuväite osas, mis tuleneb sellest, et tarnija vastutusest vabastamata jätmine juhul, kui tarnija on kannatanule mõistliku aja jooksul oma tarnija andmed teatavaks teinud, ei too praktikas kaasa tõsiseid tagajärgi ega kujuta seetõttu direktiivi eiramist, piisab meenutamisest, et isegi eeldusel, et see asjaolu on tõendatud, kujutab ühenduse õiguse sätetega kehtestatud kohustuse täitmata jätmine iseenesest kohustuse rikkumist ning tähtsust ei oma asjaolu, et selline täitmata jätmine ei ole kaasa toonud negatiivseid tagajärgi (vt eelkõige 21. jaanuari 1999. aasta otsus kohtuasjas C-150/97: komisjon *vs.* Portugal, EKL 1999, lk I-259, punkt 22).

53 Nagu pealegi nähtub eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa punktist 40, on Euroopa Kohus varem leidnud, et tsiviilseadustiku artikli 1386-7 endises versioonis tarnijale antud võimaluse esitada tootjale garantiinõue tagajärjel nõuete arv mitmekordistus, mida direktiivi 85/374 artiklis 3 ette nähtud tingimustel kannatanu poolt otse tootja vastu esitatava hagiga just vältida püütakse. Sama arutluskäik kehtib tarnijale antud võimaluse suhtes esitada nimetatud artikli 1386-7 uue versiooniga kehtestatud korra kohaselt garantiinõue oma tarnijale.

54 Järelikult ei ole nimetatud sättega direktiivi 85/374 artikli 3 lõiget 3 täielikult üle võetud ning seega ei võimaldanud see säte tagada eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täielikku täitmist.

55 Arvestades kõike eeltoodut, tuleb tõdeda, et kuna Prantsuse Vabariik jätkuvalt peab puudusega toote tarnijat tootjana vastutavaks, kui tootjat ei ole võimalik kindlaks teha, kuigi tarnija on kannatanule mõistliku aja jooksul talle toote tarninud isiku andmed teatavaks teinud, ei rakendanud Prantsuse Vabariik eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täielikuks täitmiseks

vajalikke meetmeid direktiivi 85/374 artikli 3 lõike 3 ülevõtmise osas ning rikkus seega EÜ artiklist 228 tulenevaid kohustusi.

56 Kuna seega on tõendatud, et Prantsuse Vabariigile etteheidetav rikkumine jätkus ajani, mil Euroopa Kohus hakkas asjaolusid uurima, tuleb nüüd läbi vaadata komisjoni esitatud ettepanek trahvi kohta.

Rahaline karistus

57 Mis puudutab tuvastatud kohustuste rikkumist, siis taotleb komisjon nüüd nähtuvalt käesoleva kohtuotsuse punktist 18, et Prantsuse Vabariigilt mõistetaks välja trahv summas 13 715 eurot iga eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täieliku täitmisega hilinetud päeva eest alates käesoleva kohtuotsuse kuulutamisest.

58 Selles suhtes peab Euroopa Kohus konkreetse juhtumi asjaolusid arvesse võttes igas asjas kaaluma, milliseid rahalisi karistusi tuleb antud juhul määrata (eespool viidatud 12. juuli 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa, punkt 86).

59 Samamoodi tuleb meenutada, et EÜ artikli 228 lõikes 2 ette nähtud menetluse eesmärk on motiveerida rikkumise toime pannud liikmesriiki rikkumise tuvastanud kohtuotsust täitma ja tagada selle kaudu ühenduse õiguse tõhus rakendamine selle riigi poolt. Nimetatud sättes ette nähtud meetmed — põhisumma ja trahv —

taotlevad mõlemad sama eesmärki (eespool viidatud 12. juuli 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa, punkt 80).

60 Trahvi ja/või põhisumma määramise eesmärk ei ole mitte asjaomase liikmesriigi põhjustatud mis tahes kahju hüvitamine, vaid selle liikmesriigi suhtes majandusliku sunnivahendi kasutamine, mis motiveerib teda tuvastatud rikkumist lõpetama. Seega tuleb rahalised karistused määrata lähtuvalt veenmise määrast, mis on vajalik selleks, et kõnealune liikmesriik oma käitumist muudaks (eespool viidatud 12. juuli 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa, punkt 91).

61 Kaalutlusõigust teostades tuleb Euroopa Kohtul määrata trahv kindlaks selliselt, et see oleks ühelt poolt asjaoludele vastav ning teiselt poolt tuvastatud rikkumise suhtes ja asjaomase liikmesriigi maksevõime suhtes proportsionaalne (vt eelkõige eespool viidatud 12. juuli 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa, punkt 103).

62 Sellest vaatepunktist ja nii nagu komisjon 28. veebruari 1997. aasta teatises EÜ asutamislepingu artiklis [228] ette nähtud trahvi arvutamise meetodi kohta (EÜT L 63, lk 2) soovitas, tuleb ühenduse õiguse ühetaoliseks ja tõhusaks kohaldamiseks tagada trahvile sunniiseloom, arvestades selliseid kriteeriume nagu rikkumise kestus, raskusaste ja kõnealuse liikmesriigi maksevõime. Nende kriteeriumide kohaldamiseks tuleb arvesse võtta eelkõige täitmata jätmise tagajärgi era- ja avalikele huvidele ning kõnealuse liikmesriigi kohustuste täitmisele suunamise edasilükkamatut vajadust (vt eelkõige eespool viidatud 12. juuli 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa, punkt 104).

63 Käesolevas asjas tuleb Euroopa Kohtul lähtuvalt talle nõutavana tunduvast veenmismäärast kindlaks määrata rahalised karistused, mis on kohased, et motiveerida asjaomast liikmesriiki eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa tegelikku täitmist tagama.

64 Arvestades käesoleva juhtumi asjaolusid, tuleb esiteks leida, et trahvi maksmine kujutab endast kohast vahendit ning et põhisumma määramine ei näi asjakohane.

65 Mis puudutab teiseks rikkumise raskust ja iseäranis nimetatud kohtuotsuse täitmata jätmise tagajärgi era- ja avalikele huvidele, siis tuleb tõdeda — nagu komisjon ise oma 15. aprilli 2005. aasta kirjas ja kohtuistungil möönis —, et pärast 2004. aasta seaduse ja 2005. aasta dekreedi vastuvõtmist jätkuv kohustuste rikkumine ei ole eriti raske, kuigi on loomulikult oluline, et Prantsuse Vabariik lõpetaks selle võimalikult kiiresti vastavalt kohustusele, mis tal EÜ artikli 228 lõike 1 alusel lasub.

66 Tegelikult juhud, kus direktiivi 85/374 artikli 3 lõike 3 eeskirju eirates võib säilida tarnija vastutus, vähenesid märkimisväärselt tsiviilseadustiku artikli 1386-7 uue versiooni vastuvõtmise tõttu, nii et ei saa väita, et direktiivi eesmärke või avalikke või erahuve kahjustataks jätkuvalt tõsiselt.

67 Neil asjaoludel on komisjoni pakutud koefitsient 1 (skaalal 1–20) sobiv, peegeldamaks adekvaatselt ajal, mil Euroopa Kohus asjaolusid hindab, jätkuva rikkumise raskusastet.

68 Mis puudutab kolmandaks rikkumise kestusega seotud koefitsienti, siis tuleb seevastu tõdeda, et komisjoni ettepanek määrata selleks 1,3 (skaalal 1–3) tuleb tagasi lükata.

69 Komisjon väidab, et see koefitsient saadi uue arvutamismeetodi kohaselt, mille komisjon kehtestas oma 2. aprilli 2001. aasta koosolekul ning mis näeb ette, et rikkumise kestusega seotud koefitsiendi arvutamisel võetakse aluseks 0,10 iga kuu kohta alates seitsmendast kuust pärast täitmata kohtuotsuse kuulutamist, kusjuures ülemmääraks on kehtestatud 3. Kuna 19 kuud oli möödunud eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsusest komisjon *vs.* Prantsusmaa, kui komisjon otsustas 16. detsembril 2003 esitada käesolev hagi, siis tegi viimane ettepaneku, et rikkumise kestusega seotud koefitsiendiks määrataks 1,3.

70 Tuleb meenutada, et kuigi niisugused suunised nagu need, mis sisalduvad komisjoni avaldatud teatistes, võivad tõepoolest soodustada läbipaistvuse tagamist ning komisjoni tegevuse etteaimatavust ja õiguskindlust, siis sellest hoolimata ei ole Euroopa Kohtule EÜ artikli 228 lõikes 2 antud pädevuse teostamise tingimuseks see, et komisjon on kehtestanud vastavad eeskirjad, mis ei oleks Euroopa Kohtule niikuinii siduvad (vt eelkõige eespool viidatud 12. juuli 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa, punkt 85). Sama kehtib ka rikkumise kestusega seotud koefitsiendi skaala ja nimetatud koefitsiendi määramise kriteeriumide suhtes.

71 Nimetatud koefitsiendi peab lõpuks kindlaks määrama Euroopa Kohus. Selleks tuleb rikkumise kestuse hindamisel lähtuda hetkest, mil Euroopa Kohus hindab asjaolusid, mitte hetkest, mil komisjon kohtusse pöördub, kusjuures Euroopa Kohtu kaalutlusõigus ei ole piiratud komisjoni pakutud skaalaga vahemikus 1–3.

72 Käesoleval juhul on selge, et eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täitmiseks tuli vastu võtta üksnes mõned siseriiklikku õigusesse ülevõtmise meetmed, mis on pealegi selgelt piiritletud.

73 Seega tuleb tõdeda, et sõltumata eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa osalisest täitmisest, mis samuti toimus hilinemisega, jätkus Prantsuse Vabariigi kohustuse tagada nimetatud kohtuotsuse täielik täitmine rikkumine märkimisväärse ajavahemiku vältel, kuivõrd kohtuotsuse kuulutamisest on möödunud peaaegu neli aastat.

74 Neil asjaoludel tundub rikkumise kestuse arvessevõtmisel kohane koefitsient 3.

75 Neljandaks on komisjoni ettepanek korrutada alussummat koefitsiendiga 21,1, mis põhineb Prantsuse Vabariigi sisemajanduse kogutoodangul ja tema häälte arvul Euroopa Liidu Nõukogus, asjakohane viis peegeldada selle liikmesriigi maksevõimet, säilitades samas erinevate liikmesriikide vahelise mõistliku erinevuse (vt eelkõige eespool viidatud 12. juuli 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa, punkt 109).

76 500-euro suuruse alussumma korrutamine koefitsiendiga 21,1 (maksevõimest lähtuvalt), koefitsiendiga 1 (rikkumise raskusest lähtuvalt) ja koefitsiendiga 3 (rikkumise kestusest lähtuvalt) annab tulemuseks summa 31 650 eurot iga hilinetud päeva kohta.

77 Mis viiendaks puudutab trahvi arvutamise aluseks võetud ajaühikut, siis juhul, kui on tegemist — nagu käesolevas asjas — Euroopa Kohtu otsuse täitmisega, mis eeldab siseriiklikku õigust muutva sätte vastuvõtmist, tuleb otsustada trahvi kasuks, mis määratakse iga päeva kohta.

78 Võttes arvesse kõiki eespool esitatud kaalutlusi, tuleb Prantsuse Vabariigilt komisjoni „Euroopa Ühenduse omavahendite" kontole kandmiseks välja mõista trahv summas 31 650 eurot iga eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täieliku ja tervikliku täitmise tagamiseks vajalike meetmete rakendamisega hilinetud päeva eest alates käesoleva kohtuotsuse kuulutamisest kuni nimetatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse täieliku täitmiseni.

Kohtukulud

79 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Sama artikli lõike 5 esimese lõigu alusel kannab hagist loobunud poole taotlusel kohtukulud vastaspool, kui see on viimase käitumise tõttu õigustatud.

80 Käesoleval juhul on Prantsuse Vabariik etteheite osas, mille juurde komisjon jäi, kohtuvaidluse kaotanud. Mis puudutab komisjoni osalist loobumist, siis tuleneb see asjaolust, et Prantsuse Vabariik võttis osaliselt ja hilinemisega vastu meetmed eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täitmiseks.

81 Seega tuleb kohtukulud välja mõista Prantsuse Vabariigilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. **Kuna Prantsuse Vabariik jätkuvalt peab puudusega toote tarnijat tootjana vastutavaks, kui tootjat ei ole võimalik kindlaks teha, kuigi tarnija on kannatanule mõistliku aja jooksul talle toote tarninud isiku andmed teatavaks teinud, ei rakendanud Prantsuse Vabariik 25. aprilli 2002. aasta otsuse kohtuasjas C-52/00: komisjon *vs.* Prantsusmaa täielikuks täitmiseks vajalikke meetmeid nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiivi 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta artikli 3 lõike 3 ülevõtmise osas ning rikkus seega EÜ artiklist 228 tulenevaid kohustusi.**

2. **Mõista Prantsuse Vabariigilt komisjoni „Euroopa Ühenduse omavahendite" kontole kandmiseks välja trahv summas 31 650 eurot iga eespool viidatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Prantsusmaa täieliku ja tervikliku täitmise tagamiseks vajalike meetmete rakendamisega hilinetud päeva eest alates käesoleva kohtuotsuse kuulutamisest kuni nimetatud 25. aprilli 2002. aasta kohtuotsuse täieliku täitmiseni.**

3. **Mõista kohtukulud välja Prantsuse Vabariigilt.**

Allkirjad